

NEDERLANDSCHE PHYTOPATHOLOGISCHE (PLANTENZIEKTEN-
KUNDIGE) VEREENIGING.

TIJDSCHRIFT OVER PLANTENZIEKTEN

ONDER REDACTIE VAN

M. DE KONING,

IR. N. VAN POETEREN EN PROF. DR. W. K. J. ROEPKE

Vier en dertigste Jaargang - 6e Aflevering - Juni 1928

LORKENKANKER

DOOR

M. DE KONING

Over het algemeen heeft de boschbouwer veel kans op het gebied van ziekten der houtgewassen, vast te roesten aan oude en som ook verouderde begrippen.

Veel gelegenheid de ziekten, vooral de zwamziekten, wetenschappelijk te onderzoeken, heeft hij niet. Daar is meestal zijne opleiding niet op berekend geweest en bovendien eischt het onderzoek van zwamziekten te veel tijd en ervaring om het als eene liefhebberij bij de praktijk van den houtvester te beoefenen.

We moeten dus maar afwachten wat de plantenziektenkundes vinden en publiceeren. We kunnen hun daarbij den weg wijzen en met onze practische waarnemingen steunen.

De eerste onderzoekingen van meer ingrijpenden aard over den *lorkenkanker* (*Dasyscypha Willkommii*) werden in Duitschland door WILLKOMM en door R. HARTIG gedaan en tot op den huidigen dag heeft men de uitkomsten, die deze onderzoekers kregen, zonder veel kritiek aanvaard, hoewel hunne theoriën reeds meer dan 50 jaar oud zijn.

Alle mislukkingen van lorkenaanplant werden vaak op rekening van de kankerziekte gesteld; sommigen gaven den aanplant van lork op. Vaak stelde men er den Japanschen lork voor in de plaats daar men hierop tot nu toe geen *Dasyscypha* had gevonden.

De lork is een belangrijke boschboom; hij groeit snel, geeft goed hout, van zware afmetingen, verbetert den bodem en siert het bosch. En daarom was het goed dat te Hann.-Münden van de hand van E. PLASZMANN eene verhandeling verscheen, waarin de oude begrippen over de ziekte nog eens werden nagegaan.

De schrijver heeft o.a. de volgende vragen getracht te beantwoorden:

1. Kan de zwam door de gezonde bast in den stam komen, zooals WILLKOMM zegt?
2. Zijn de ascosporen, wanneer ze op eene verwonding van den stam komen, in staat deze ziek te maken, m.a.w. is de zwam een wondparasiet in den zin als door R. HARTIG bedoeld?
3. Op welken leeftijd loopt de lork het meeste gevaar?
4. Hoe geschiedt de besmetting?
5. Hoe ver kunnen de sporen zich verbreiden en hoelang houden ze hunne kiemkracht?
6. Hoe bestrijdt men de zwam?

Het gelukte den schrijver de zwam te doen groeien op beuken- en vurenhout, verder op bast van fijnsparren en op afgevallen beukenblad, waardoor hij het sterk saprophytische karakter van *Dasyscypha Willkommii* bewees. Uitgedroogde ascosporen konden na 7 maanden nog tot ontwikkeling gebracht worden; het mycelium kon eene koude van -17° C. nog zonder schade verdragen. De verbreiding der ascosporen door den wind is onbegrensd. Verdere onderzoekingen brachten den schrijver tot de gevolgtrekking dat de zwam geen eigenlijke wondparasiet is. Op wonden werd ze zoo goed als nooit gevonden. Ze groeit echter saprophytisch op de bast, breidt zich van hier uit en komt dan door de geheel of gedeeltelijk dorre, takken naar binnen.

Met de vorming van schors, dus tegen het 20ste jaar, wordt het gevaar voor besmetting minder.

Schorsvorming en takreiniging zijn dus in deze gewichtige factoren. De laatste moet dus worden vertraagd, totdat behoorlijke schorsvorming plaats vindt. Dit kan door groote plantwijdte worden verkregen. Of wel, men kan de afstervende takken tijdig wegnemen en de wonden teeren. Groote plantwijdte heeft bovendien nog het voordeel dat er meer lucht en licht tusschen de stammen doordringt, wat op den groei van de zwam een nadeeligen invloed heeft.

Als voorbehoedmiddel beveelt de schrijver aan een plantafstand van 5—6 M. waardoor de takreiniging betrekkelijk laat begint; in verband daarmee is ook aan groepsgewijze menging de voorkeur te geven. Hoofdzaak is te beletten dat de zwam vóór de vorming der schors door de doode takstompen in den stam komt.

Volgens den schrijver is de voorkoming van den lorkenkanker gemakkelijk en afdoend en is het aan verkeerde beheersmaatregelen te wijten wanneer ze optreedt.

Hoe het zij, deze nieuwe onderzoekingen kunnen misschien leiden tot eerherstel van den Europeeschen lork in onze bosschen. Wel hebben we in den Japanschen lork een uitstekend groeienden

en zeer gezonden plaatsvervanger, maar ook deze exoot kan ziekten krijgen en van de gebruikswaarde van zijn hout weten we nog weinig. Hij werd 70 jaar geleden voor het eerst aangeplant en grootere beplantingen, die reeds zwaarder hout leveren zijn er in Nederland nog niet.

DE DENNENNAALDSCHEEDE-GALMUG.

DOOR

J. A. VAN STEYN

In de 5de aflevering 1927 van dit tijdschrift beschreef wijlen Prof. Dr. J. Ritzema Bos, onder No. 29, de dennennaaldscheede-galmug (*Cecidomyia brachyntera* (Schwaegr.). In verband daarmee wijs ik er op, dat dit insect thans in sterke mate in de Staatsduinbosschen onder Schoorl optreedt en wel op grove-den en in 't bijzonder op den berg-den (*Pinus montana*).

Op verschillende plaatsen hebben de berg-den-aanplantingen een rood-bruine tint door het afsterven der naalden van de buitenste scheuten. Ook op bergdennen bij Wassenaar heb ik het insect gevonden.

Oorspronkelijk werd te Schoorl ook aan vorstbeschadiging gedacht, omdat de naalden vooral na het invallen van de vorst en ijzelvorming sterk verkleurden. De Plantenziektenkundige Dienst te Wageningen wees echter de galmug als de ware oorzaak aan.

Welke schade het sterke optreden zal veroorzaken, is moeilijk vooruit te zeggen, doch de zwakkere boomen en vooral verschillende minder goed groeiende beplantingen van grove-den, zullen onder de toch dikwijls reeds zoo ongunstige omstandigheden in het duin, ongetwijfeld lijden.

UITGAVEN OP PLANTENZIEKTENKUNDIG GEBIED IN NEDERLAND.

De aardappelziekte (*Phytophthora infestans* DE BARY). Mededeeling No. 52 van den Plantenziektenkundigen Dienst, Mei 1928.)

Deze publicatie heeft ten doel, aan de land- en tuinbouwers de noodige inlichtingen te verschaffen over de aardappelziekte en hare bestrijding. Achtereenvolgens worden behandeld de ziekteverschijnselen, de oorzaak der ziekte, de vatbaarheid van loof en knollen en de omstandigheden, die daarop invloed uitoefenen, de door de ziekte aangerichte schade en de bestrijding.